

Gönderme Tarihi: 13.05.2020

Kabul Tarihi: 25.07.2020

*Bu bir derleme makalesidir.

Dijital dönüşüm sürecinde yükseköğretim kurumları ve öğretim elemanlarının gelişen rolleri

Şeyda KIR^a

^a Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı Doktora Programı, Eskişehir, Türkiye ORCID: 0000-0002-6270-8034

Özet

Bu çalışmada yükseköğretim kurumlarının dijital dönüşüm ve teknoloji entegrasyonu sürecinde öğretim elemanlarının rollerinin nasıl değişim gösterdiği incelenmiştir. Bu doğrultuda konuyla ilgili yapılmış olan çalışmalar araştırılarak öğretim elemanlarının gelişen ve değişen rollerinin nasıl şekillendiğine yönelik güncel durum araştırılmıştır. Koronavirüs (Covid-19) pandemisinin yükseköğretim kurumlarının dijital dönüşüm sürecinde öğretim elemanlarının rollerinin değişimine etkileri çalışmada özellikle değinilen konular içinde yer almaktadır. Bu çalışma sonucunda, öğretim elemanlarının rollerinin gelişim sürecini etkileyen birçok farklı değişken olduğu ve bu değişimin öğrenme ortamlarını zenginleştirme, eğitsel teknolojilerin ediniminde kurumsal bir yaklaşım sergileme ve öğretim elemanlarının mesleki gelişimleri çerçevesinde oluştuğu belirtilmektedir.

Anahtar Sözcükler: dijital dönüşüm, teknoloji entegrasyonu, öğretim elemanlarının rolleri, dijital öğretmen, Covid-19

Abstract

In this research, how the roles of faculty members change in the process of digital transformation and technology integration of higher education institutions has been examined. Accordingly, the current situation on how the evolving and changing roles of the faculty members built up has been investigated by examining the studies on the subject. The effects of coronavirus (Covid-19) pandemic on the change of faculty members' roles in the digital transformation process of higher education institutions are among the topics specifically mentioned in the research. As a result of this study, it has been reached that there are many different variables that affect the development process of the faculty members' roles, and it is stated that this transformation has occurred in the framework of enriching the learning environments, exhibiting an institutional approach in the integration of educational technologies and the professional development of the instructors.

Keywords: digital transformation, technology adaptation, faculty members roles, digital teacher, Covid-19

Kaynak Gösterme

Kır, Ş. (2020). Dijital dönüşüm sürecinde yükseköğretim kurumları ve öğretim elemanlarının gelişen rolleri. *AUAd*, 6(3), 143-163.

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin 21. yüzyılda hızla gelişmesi ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin eğitime yansımalarıyla birlikte eğitim kurumları, okullar ve yükseköğretim kurumları kendilerini dijital bir gelişim sürecinin içinde bulmuşlardır. Öğrenenlerin, geleceğe yönelik beceriler kazanmalarını ve buldukları çağın ihtiyaçları doğrultusunda yetişmelerini sağlamak ve yükseköğretim kurumlarını geliştirmek ve değerlendirmek için kurumlarda teknoloji temelli bir dönüşüm süreci başlamıştır (Odabaşı vd., 2010). Yaşam boyu öğrenmeye talebin artması, dijital öğrenme ortamlarında yenilikçi pedagojiye ihtiyaç duyulması, öğrenme ortamlarının kişiselleşmesi, internet kullanımının artmasıyla oluşan bilgi patlaması ve yapay zeka gibi yenilikçi teknolojiler bu sürecin başlamasını tetikleyen durumlardır (Ally, 2019). Yükseköğretim kurumları eğitim sisteminin en önemli parçalarından biri olarak teknoloji entegrasyonu sürecine hızlı ayak uydurması beklenen kurumların başında yer almaktadır. Bu doğrultuda yükseköğretim kurumlarında dijital dönüşüm süreci eğitim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte hızlanmıştır (Kukulsha-Hulme, 2012).

Öğretim elemanlarının yüksek öğretim kurumlarının dijital dönüşüm ve teknoloji entegrasyonu sürecinde kendilerinden teknolojiyi etkin şekilde kullanabilmeleri ve derslerin verimliliğini ve öğrenmeyi desteklemek için derslerde yeni uygulamalara yer vermeleri beklenmektedir. Bununla birlikte öğretim elemanlarının değişen ve gelişen rolleri doğrultusunda teknoloji ile zenginleştirilmiş bu öğrenme ortamlarının tasarlanmasında, geliştirilmesinde ve ders sürecinde etkili olarak kullanılmasında öğretim elemanları yeni roller üstlendikleri görülmektedir (Elçi ve Vural, 2017). Bu çalışmada yükseköğretim kurumlarının dijital dönüşüm sürecinde öğretim elemanlarının rollerinin nasıl ve ne yönde değişim gösterdiği alanyazında yapılmış olan çalışmalar doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Araştırma Sorunsalı

Yükseköğretim kurumlarında dijital dönüşüm ve gelişim süreci kurumun teknoloji altyapısının oluşturulmasıyla başlamış, öğrenme süreçlerine eğitsel teknolojilerin dahil edilmesiyle devam etmiş ve sonrasında sosyal gelişim ortamlarının da dijitalleşmesi ve sanallaşmasıyla gelişimini sürdürmüştür. Bu süreçlerin merkezinde var olan ve yükseköğretim kurumlarının teknoloji entegrasyonu sürecinde oldukça etkili görülen nokta ise öğretim elemanlarının yeni rollerle bu gelişim sürecinde aktif olmalarıdır. Yeni teknolojiler ve sosyal ağlarla öğrenenlerin yeniden şekillenen öğrenme süreçlerinin ve kişisel

ve sosyal ağlarla çeşitlenen öğrenen profilinin yönetiminde yüksek öğretimin iş gücü olarak görülen öğretim elemanlarının rolü oldukça önemlidir (Kukulsha-Hulme, 2012).

Dijital dönüşüm sürecinde yükseköğretim kurumlarının yeni stratejiler geliştirmesi veya duruma yönelik farklı yaklaşımlar benimsemesi teknoloji edinim sürecinde zorluk yaşayacaklarını değiştirmemektedir (Educause, 2019). Bu süreci zor kılan etkenlerden bazıları eğitsel teknolojilerin seçilmesi ve yürütülmesi, kurumun büyüklüğü, istenen öğrenme çıktıları ile eğitsel teknoloji entegrasyonunun birbirini desteklemesi ve öğretim elemanlarının sürece dahil edilme stratejilerinin planlanması şeklinde sıralanabilir. Eğitsel teknolojilerin yükseköğretim kurumlarına entegre olmasıyla öğretim elemanlarının öğretim süreçlerindeki rollerinin yanı sıra kurum içi rollerinde de değişimler olduğu söylenebilmektedir. Öğretim elemanlarının bu teknoloji entegrasyonu sürecindeki gelişen rolleri yükseköğretim kurumlarının bir problem olarak değerlendirdiği ancak çözümünün kısa vadede çok kolay olmayacağı şeklinde yorumlanmaktadır. Özellikle 2017 yılından sonra gündeme gelmiş olan bu konu 2019 yılı itibariyle güncelliğini devam ettirerek çözümü çok kolay olmayacak sorunlar arasında yer almaya devam etmektedir (Educause, 2019).

Çin’de Aralık 2019’da ortaya çıkan, tüm dünyaya hızlı bir şekilde yayılan Koronavirüs (Covid-19) ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen (WHO, 2020) virüsün eğitim uygulamaları üzerinde büyük bir değişime sebep olmuştur. Bu değişimle birlikte eğitim kurumları, öğrenme ortamlarının ve süreçlerinin öğrenenlere daha esnek alternatifler sunduğu açık ve uzaktan öğrenmeye yönelmiştir (Can, 2020). Pandemi sürecinde başvuru alan öğretim yöntemleri Acil Uzaktan Eğitim (Emergency Remote Education) olarak adlandırılırken (Bozkurt ve Sharma, 2020; Hodges vd., 2020) diğer kurumlarda da olduğu gibi özellikle yükseköğretim kurumlarında dijital dönüşüm süreçlerinin tetiklenmiş ve teknoloji adaptasyonu aşamalarını da hızlandırmıştır. Bu hızlanma, pandeminin ortaya çıkması ve yükseköğretim kurumlarının tüm derslerini çevrimiçi ortamlarda yürütme kararının alınmasıyla doğrudan ilişkilidir. Özellikle daha önce çevrimiçi öğretim süreci yürütmemiş olan kurumlar için derslerin tamamının çevrimiçi ortamlara aktarılması köklü bir değişim ve gelişim sürecinin başlamasına zemin oluşturmuştur (Zimmerman, 2020). Pandemi ile beraber her ne kadar salt teknoloji odaklı uygulamaların kısa vadede çözüm olurken, uzun vadede ise öğretim elemanlarının dijital beceriler ve yeterlilikler bağlamındaki rollerinin bir olduğu gözlenmiştir.

21. Yüzyıl becerileri kapsamında düşünüldüğünde dijital dönüşüm ve teknoloji entegrasyonu kurumsal açıdan yenilikleri takip etmek ve çağın ihtiyaçlarına cevap verebilmek için ne kadar gerekliyse öğrenenler için de dijital beceriler kazanmak öğrenenlerin

öğrenme ihtiyaçlarını sağlamak ve öğrenme ortamlarının güncelliğini korumak adına oldukça önemlidir. Bu bağlamda 21. Yüzyıl becerileri ve dijital okuryazarlık yeterlilikleri gelişen bilgi teknolojileriyle birlikte yüksek öğretim kurumlarında kurumsal değişimin merkezinde yer alırken öğrenenler olarak öğretim elemanlarına yeni sorumluluk alanları doğmuştur. Bu alanların içinde ilk sıralarda yer alan hususlar; teknolojiyi öğretim süreçlerine daha fazla dahil etmek, öğrenmeyi değerlendirme aşamalarında farklı stratejiler geliştirmek ve giderek daha çok teknolojik bir kurum haline gelen yüksek öğretim kurumlarına ayak uydurmak şeklinde sıralanabilir (Diaz vd., 2009). Dijital çağda yaşamsal beceriler olarak görülen dijital okuryazarlık yeterlilikleri (Eshet, 2004) ise dijital öğrenme ortamlarında öğrenenler, öğrenenler ve tüm kullanıcılar için öğrenme performanslarını artıracak belirli stratejilerden ve becerilerden oluşmaktadır. Dijital okuryazarlık becerileri yüksek öğretim kurumlarının dijital dönüşüm ve teknoloji entegrasyonu süreçlerinde öğretim elemanlarının benimsemesi ve mesleki gelişim için önemsenmesi gereken bir alandır. Dijital okuryazarlık sadece bir teknolojik cihazı kullanmakla ilgili olmayıp kullanıcıların dijital ortamda bilişsel, motor, duyuşsal ve sosyolojik becerileriyle de ilişkili olan derin bir kavram olarak değerlendirilmektedir (Eshet, 2004).

Teknoloji entegrasyonu ve yüksek öğretim kurumlarının dijital dönüşüm sürecinde öğretim elemanlarının rolleri göz önünde bulundurulduğunda Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) dijital okuryazarlık yeterlilikleri gibi oldukça önemli bir paya sahiptir. TPAB alanyazına Shulman (1986) tarafından kazandırılan Pedagojik Alan Bilgisine (PAB) teknoloji bilgisinin eklenmesiyle ulaşılmış, etkili teknoloji entegrasyonu bilgisini açıklayan kuramsal bir çerçevedir (Mishra ve Koehler, 2006). Teknolojiyle etkili öğretimin merkezini oluşturan bu çerçevede içerik, pedagoji ve teknoloji olmak üzere üç temel bileşen vardır ve her bileşen ve aralarındaki etkileşimle oluşturdukları alanlar da model için aynı değerde önemlidir (Koehler ve Mishra, 2009). Teknoloji, pedagojik ve içerik bilgisi, birbirini etkileyen, dönüştüren ve bazı durumlarda sınırlandıran bir döngü içerisindedir. Öğretmenlerin öğrettikleri konunun bazı teknolojilerin uygulanmasıyla nasıl geliştirilebileceğini analiz edebilmesi, istenilen öğrenmeyi ele almak için hangi spesifik teknolojilerin en uygun olduğunu belirleyebilmesi ve içeriğin teknolojiyi nasıl değiştirebileceği bilgisini yönetebilecek yeterliliğe sahip olması gerekli görülmektedir (Koehler ve Mishra, 2009). Teknoloji temelli başarılı bir öğretim süreci yürütmek, TPAB çerçevesi içinde tüm bileşenler arasında dinamik denge yaratmak, bu dengeyi sürdürmek ve gerektiğinde yeniden kurmak önemlidir (Baran ve Canbazoglu Bilici, 2015). Öğretmenlerin teknoloji entegrasyonu sürecindeki rolleri ve sorumlulukları TPAB çerçevesi dikkate alınarak incelendiğinde, öğretmenlerin bilgi teknolojisini

aktif olarak kullanabilmesi, bu teknolojiyle çeşitli görevleri yerine getirmesi ve belirli bir görevi yerine getirmenin farklı yollarını geliştirebilmesi beklenmektedir. Bu bakış açısıyla öğretim elemanlarının dijital çağın gereklilikleri neticesinde sürekli bir değişim içinde teknoloji ile üreten ve gelişen öğretmenler olmaları önemlidir.

Koronavirüs pandemisiyle birlikte eğitimin sürekliliğini sağlamak için işe koşulan acil uzaktan eğitim uygulamaları yüksek öğretimde teknoloji adaptasyonu sürecini hızlandırırken öğretim elemanlarının bir anda dersleri çevrimiçi ortamlarda yürütmeleri beklentisini ortaya çıkarmıştır. Daha önce çevrimiçi ders deneyimi olmayan birçok öğretmen çevrimiçi ve uzaktan öğretim konusunda eğitime ihtiyaç duymuştur. Bu süreçte derslerin dijital ortamlardan yürütülmesi gerekli çevrimiçi pedagojik yeterliliğe sahip olmayanlar için yüz yüze derslerde yürüttükleri dersleri çevrimiçi ortamda kopyalamalarına neden olmuştur (Bozkurt vd., 2020) ve bu durum sürecin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine engel olmuştur. Acil uzaktan eğitim sürecinde öğretim elemanlarının dijital öğretmen olmaları beklenirken bu süreçte yeni roller üstlenmeleri gerekmiştir. Bu yeni roller ve sorumluluklar öğretim elemanlarının dijital öğretmen olma noktasında mesleki gelişim ihtiyaçlarını ortaya çıkarmış ve daha önce hiç dijital ortamda ders yürütme deneyimi olmayanlar ve deneyime sahip olanlar arasında da farklılıkları doğurmuştur (Zimmerman, 2020). Bu farklılıklar öğretim sürecinin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirmesi üzerinde eşitsizliklere yol açabileceği gibi öğrenme kazanımlarına ulaşma konusunda da problemlere yol açabilmektedir. Yükseköğretim kurumlarının özenle yürütmeye çalıştığı bu acil uzaktan eğitim döneminde göz ardı edilmemesi gereken hususların en başında öğretim elemanlarına verilen yeni rollerin getirdiği beceri ve yeterliliklerin sağlanması sürecinde kurumsal bir strateji ve yöntem belirlenmesidir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde, yükseköğretim kurumlarının dijital dönüşüm sürecinde öğretim elemanlarının gelişen rolleri alanyazında ulaşılan çalışmalar doğrultusunda değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Yükseköğretim Kurumlarında Teknoloji Entegrasyonu ve Dijitalleşme

Bilgi iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve teknolojinin hayatın ayrılmaz bir parçası olmasıyla yaşanan gelişmeler yükseköğretim kurumlarını da harekete geçirerek öğrenme ve öğretme süreçlerinde dijital dönüşüm sürecinin başlamasına neden olmuştur. Kurumların iş modellerini, stratejik yönelimlerini ve değerlerini dönüştüren; yeni eğitsel ve işletme modellerini mümkün kılan bir dizi derin ve koordineli kültür, işgücü ve teknoloji değişimi (Brooks ve McCormack, 2020) olarak tanımlanan dijital dönüşüm sürecinde yükseköğretim

kurumlarının nasıl bir yol izlemesi ve hangi stratejik yaklaşımlarla bu süreci yönetmeleri gerektiğine ilişkin kurumlar tarafından çeşitli araştırmalar, uygulamalar ve planlamalar gerçekleştirilmektedir. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 2019-2013 Stratejik Planında yükseköğretim sisteminin iyileştirilmesi için yüksek öğretimde insan kaynağının nitelik ve nicelik yönünden geliştirilmesi için gerekli stratejik adımların planlanması gerektiğiyle ilgili hedefler açıkça belirtilmiştir (YÖK, 2019). Bu stratejik sürecin etkili olarak yürütülmesinde üniversitelere oldukça büyük sorumluluklar düşmektedir. 21. Yüzyılın hızlı gelişen bilgi çağında bilginin üretilmesi, erişimi ve öğrenciye aktarılmasının yanında üniversitelerin erişilebilir nitelikli bilgi kaynaklarının oluşturulması ve kaliteli insan gücünün yetiştirilmesinde rolleri giderek önem kazanmaktadır (Şahin ve Alkan, 2016). Bu değişen roller ve üniversitelerin yaşadığı dönüşüm bakış açısıyla üniversitelerin araştırma veya eğitim odaklı olmasından bağımsız olarak dönemin şartlarına ve eğitim anlayışına uyum sağlayabilmeleri için tüm kurumsal faaliyetlerde sosyal ve girişimci bir tavırla kendilerini yenileyebilmeleri gerekmektedir (Şahin ve Alkan, 2016). Bu dönüşüm ve yenileme süreci, bilgiye erişimin kolaylaşması, bilgi toplumu olma, iletişim teknolojilerinin sosyal hayata hızlı bir şekilde dahil olmasıyla ekonomik, sosyal ve toplumsal değişimlerin oluşması sonucu, üniversitelerin de üstlendiği toplumsal roller gelişmiştir ve üniversitelerin işlevleri genişlemiştir.

Kurumlarda teknoloji entegrasyonu sürecinin nasıl planlanması gerektiği ve hangi stratejik yaklaşımların benimsenmesi gerektiğine ilişkin Bates ve Sangra (2011) tarafından yapılan bir araştırmada stratejik planlamaya ilişkin bazı noktaların önemi vurgulanmıştır. Bu noktalar; kurum için stratejik hedefin ve yönelimin belirlenmesi, bir vizyon ve öncelik oluşturulması, zaman faktörü, teknoloji ve öğretim, resmi uygulamaların planlanması, değerlendirme stratejilerinin belirlenmesi ve teknoloji entegrasyonu sürecinde stratejik planlamanın önemini belirlenmesi şeklinde sıralanabilmektedir. Hollands ve Escueta (2019) yaptıkları bir araştırmada yükseköğretim kurumlarının teknoloji edinim sürecinde benimsedikleri stratejilerin sadece kurum içi araştırmaları temel alarak değil daha çok dışsal araştırmaları da inceleyerek daha doğru bir karar verilebileceğini savunmuşlardır. Bu bağlamda üzerinde durulması gereken konu yükseköğretim kurumlarında teknoloji adaptasyonu sürecindeki karar alıcıların odak gurup görüşmesi, anketler veya sadece bir programda kayıtlı olan öğrenenlerden alınan görüşler gibi geçerliği sadece kurumsal düzeyde kalan araştırmalar yerine daha bilimsel olan, kanıtlara dayanan araştırma verilerinden de faydalanmaları gerektiğidir. Klein vd. (2019) tarafından yapılan araştırmada ise öğrenme analitiklerinin yükseköğretim kurumuna dahil edilmesi sürecinde karşılaşılabilecek zorlukları

ve bu teknolojinin getireceği fırsatları belirlemek amaçlanmıştır. Veri toplama sürecine dahil edilen altı öğretim elemanı ve yirmi bir danışmanından alınan görüşler doğrultusunda kullanıcılar tarafından öğrenme analitikleri araçlarının tamamen kabul görmesi için kapsamlı ve iyi bilgilendirme yapılmış bir planlamanın gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu teknolojiyi benimsemek için öğretim elemanlarının bireysel kararlarının da sürecin tamamlanmasında önemli olduğunu düşünülmektedir. Bu araştırmalar sonucunda da açıkça belirtildiği gibi kurumların teknoloji adaptasyonu ve dijitalleşme süreçlerinde sadece karar alıcıların ve yöneticilerin benimsediği kurumsal kararların ötesinde bu teknolojiyi kullanacak olan öğretim elemanlarının da süreçte etkili olmaları beklenmektedir. Bu konuyla ilgili yapılan bir diğer araştırmada ise içerik erişimi sağlanması ve yapılandırılması, belletmen ve öğrenme destek hizmetleri, araştırma malzemelerine erişim sağlanması ve düzenlenmesi, sosyal aktiviteler için merkez olabilme ve öğrenme derecelerinin değerlendirilmesi gibi konular teknoloji entegrasyonu sürecinde yükseköğretim kurumlarının odaklanması gereken öncelikli alanlar olarak belirlenmiştir (Wiley ve Hilton, 2009).

Yükseköğretim kurumlarında dijital dönüşüm sürecinin kurumsal bir bütün olarak ele alınması, kurumun vizyon, misyon ve stratejik planı içinde dijital dönüşüme yer verilmesi ve yöneticiler, öğretim elemanları ve diğer çalışanların bu süreçte yeniliklere ve kendini geliştirmeye açık olmaları beklenmektedir (Taşkiran, 2017). Dijital dönüşüm ve teknoloji entegrasyonu yükseköğretim kurumlarında bu sürecin tüm çalışanlar, öğrenenler ve öğrenme öğretme hedefleri göz önünde bulundurularak stratejik bir şekilde planlanması doğru bir yaklaşım olarak görülmektedir.

Tepe ve Adıgüzel (2017) tarafından yapılan araştırmada bir yükseköğretim kurumunun dijital dönüşüm süreci ve uzaktan eğitim anlayışı incelenmiştir. Bu araştırmada stratejik bir plan oluşturmanın, kurumun öğrenen başarısı yanında öğretim elemanları ve yöneticileri de düşünen bir felsefeye sahip olmasının ve uzaktan eğitim koordinatörü ile kurum yöneticilerinin aynı vizyona sahip olmasının bu süreci yakından etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının kendi stratejik planları çerçevesinde belirlemiş oldukları teknoloji entegrasyonu ve dijital dönüşüm yaklaşımları, kurumun hedefleri doğrultusunda farklılık göstermekle birlikte dönüşümün merkezinde odaklanması gereken bazı noktalar da vardır. Nicolle ve Lou (2009) tarafından sürdürülen bir araştırmada ise yükseköğretim kurumlarının teknoloji entegrasyonu sürecinde öğretim elemanlarının yeni yöntemler öğrenmelerinde ve stratejiler benimsemesinde akran etkileşiminin ve meslektaş olma hissini verdiği gücün doğrudan etkileri olduğuna ulaşılmıştır. Kurumların teknolojik dönüşüm süreçlerinde öğretim elemanları için mesleki gelişim stratejileri belirlemeleri ve iyi

bir planlama yapmalarının faydalı olacağı söylenebilir. Şahin ve Alkan (2016) ise yaptıkları araştırmada değişimin eğitim, araştırma ve toplumla çalışma şeklinde üç misyon üzerinde yapılanması gerektiğini ileri sürmüşler ve bu üç misyon doğrultusunda Türkiye'deki yeni üniversite yapılanmalarının sahiplenmesi gereken hedeflerle ilgili önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler, eğitimi bilgi toplumunun ihtiyaçları çerçevesinde planlamak, ülke ekonomisine katkı sağlayacak bilimsel çalışmalar ve araştırma uygulamaları gerçekleştirmek ve üniversiteleri sosyal ve toplumsal yaşamın bir parçası olarak değerlendirip sosyal yapının gelişmesine destek olmak şeklinde açıklanmaktadır.

Teknoloji Entegrasyonu Sürecinde Öğretim Elemanlarının Rollerini

Yükseköğretim kurumlarının teknoloji entegrasyonu sürecinde öğretim elemanlarının rolleri sadece teknolojinin ders içi kullanımını sağlamak ve dersi zenginleştirmekle sınırlı kalmamakta; bazı yeni sorumluluklar üstlenmeleri beklenmektedir. Teknoloji entegrasyonu sürecinde kurum için karar alıcılardan biri olmaları beklenirken aynı zamanda kurumun dijital çözüm ve stratejilerini değerlendirmeleri de yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanlarından beklediği yeni roller içinde varsayılmaktadır (Educause, 2019). Yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanlarının gelişen rollerine ilişkin nasıl bir yaklaşıma sahip oldukları ve stratejik tutumları hakkında farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu konu bağlamında Keleş ve Güntepe (2018) tarafından yapılan araştırmada eğitim fakültesi öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme sürecine teknolojiyi entegre etme durumları incelemiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar öğretim elemanlarının teknolojiyi öğrenme sürecine katkı sağlayan bir araç olarak değerlendirdikleri, kalıcı öğrenme sağladığı ve öğrenme sürecini zenginleştirdiği ve kolaylaştırdığı yönündedir. Öğrenme sürecine ilişkin bu sonuçlar dışında öğretim elemanlarının teknolojiyi ölçme değerlendirme ve materyal geliştirme süreçlerinde de aktif olarak kullandıkları belirtilmiştir. Viberg ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan bir araştırmada ise öğretim elemanlarının teknoloji ile zenginleştirilmiş öğrenme ortamında öğretim tasarımcısı olarak pedagojik bir yaklaşımla öğrenen başarısını artırmak için nasıl bir strateji benimsedikleri incelenmiştir. Bu araştırmada en alttan başlayarak en üste doğru kalıcı bir değişim sağlamak amacıyla öğretmenlerin mesleki pedagojik gelişimleri de önemsenmiş ve eğitsel teknolojileri kullanarak öğretim tasarımı sürecinde bulunmaları hedeflenmiştir. Araştırma sonucunda ise öğretim elemanlarının tasarım aşamalarında bulunmasında dikkat edilmesi ve çözümlenmesi gereken teknik, sosyal ve örgütsel zorluklar bulunduğu ulaşılmıştır. Bu doğrultuda böyle bir sürecin gerçekleştirilmesi için birbiriyle bağlantılı olan bilgi, teknoloji, kurumsal organizasyon ve

sosyal düzenlemelerin birbirinden ayrıştırılmadan bütünsel olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır (Viberg vd., 2018).

Yapılan birçok araştırmada yükseköğretim kurumlarına teknoloji entegrasyonu sürecinde farklı alanlarda öğretim elemanlarıyla ilgili çalışmalar yapılmıştır ve farklı alanlardaki öğretim elemanlarının değişen rolleri incelenmiştir. Bu çalışmalardan biri olan Stec, Smith ve Jacox (2019) tarafından yürütülen araştırmada sağlık bilimleri alanından hemşirelik programında 2013 yılında başlatılmış olan İpad kullanımı öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda araştırılmıştır. Uygulamanın başladığı 2013 yılından dört yıl sonra üniversite yönetimi öğretim elemanlarının bu teknoloji adaptasyonu üzerine algı değişimini incelemek istemiş ve bu bağlamda sonuçlar öğrenen nitelikleri, öğretim elemanlarının nitelikleri ve cihazın yeterlilikleri olarak üç kategori altında değerlendirilmiştir. Öğretim elemanlarının gelişen rolleri, araştırmadan ortaya çıkan ve teknoloji entegrasyonu sürecine başlıca katkıda bulunan etkenlerden biridir. Bir teknoloji girişiminin ilk yılında, başarı için teknolojik araçların temin edilmesi önemli görülürken araştırma katılımcıları, sağlık bilimleri eğitiminde uzman öğretene olarak bilgilerini artırma ve geleneksel öğretim stratejilerini sınıf ve klinik alandaki öğrencilere fayda sağlayacak şekilde dönüştürme fırsatlarına duydukları ihtiyacı dile getirmişlerdir (Stec, Smith ve Jacox, 2019). Yapılan bir diğer araştırmada ise üniversitenin sosyal bilimler alanında pedagojik bir yenilik olarak harmanlanmış öğrenme (blended learning) yaklaşımını benimseme sürecinde öğretim elemanlarının ilgilerinin nasıl olduğu ve bu durumun sürece etkileri incelenmiştir (Jong, 2019). Yükseköğretim kurumları bağlamında, öğretim elemanları öğretim ihtiyaçlarını desteklemek ve verimli öğrenme süreci sağlamak için çeşitli teknolojik araçlara erişebilmektedirler ve harmanlanmış öğrenme; çevrimiçi öğrenmeyi ve yüz yüze sınıf öğretimini birleştiren bir öğretim stratejisi olarak birçok üniversite arasında popüler olmuş ve oldukça tercih edilmiştir (Alammary vd. 2014; O'Flaherty ve Phillips 2015). Araştırma sonucunda öğretim elemanlarının harmanlanmış öğrenmenin benimsenmesi sürecinde kendilerini en çok zorlayan ve onlarda endişe uyandıran alanların öğrenme sürecine ilişkin bilgi ve yönetimi olduğunu ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda ihtiyaç duyulan çözümün ise öğretim elemanlarına eksik oldukları konularda gerekli yönetsel, teknik ve pedagojik desteğin sağlanmasından geçtiği belirtilmektedir (Jong, 2019). Van Horne ve Murniati (2016) ise yaptıkları araştırmada aktif öğrenme modelini benimseme sürecindeki bir üniversitedeki kurum kültürünü ve aktif öğrenme modeline geçmeyi destekleyen öğretim elemanlarının neden bu modeli tercih ettiklerini araştırmışlardır. Bu araştırma bağlamında öğrenenler arasındaki iş birliğini destekleyen her türlü yenilikçi teknolojik uygulamalar olarak kabul edilen aktif öğrenme modeli öğretmenlerin

geleneksel öğretim modellerinden yeni uygulamalara geçmelerini kapsamaktadır. Bu araştırma sonuçlarının öğretim tasarımcıları, öğretim elemanları ve üniversite yönetimi olmak üzere üç grup için oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır ve bireysel olarak kendi ders sürecine aktif öğrenme yaklaşımı bağlamında yeni teknolojiler adapte edecek olan öğretim elemanlarının alacakları kararların üniversite birimleri tarafından desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Üniversite yönetiminin ve öğretim tasarımcılarının tutumunun da bu süreçte oldukça önemli olduğu ve öğrenmeyi daha verimli getirebilmek için nasıl bir entegrasyon süreci benimsenmesi konusunda öğretim elemanlarına gerekli desteği sağlamaları beklenmektedir. Öğretim elemanlarının da öğretim uygulamalarını geliştirmeleriyle birlikte öğrenmeyi değerlendirme yaklaşımları için yeni ölçme stratejileri ve projeleri üretmeleri beklenmektedir (Van Horne ve Murniati, 2016).

Uluslararası Alanda Öğretim Elemanlarının Değişen Roller ve Süreci Zorlaştıran Etkenler

Uluslararası literatüre bakıldığında üniversitede çalışmakta olan öğretim elemanlarının rollerinin gelişmesinin ve değişmesinin yanında dönüştürücü bir yaklaşım benimsenmesinin nedenleri içinde kısa görev süreleri ve geçici kadroya sahip olmaları gösterilmektedir. Kalıcı kadro sayılarındaki düşüş ve buna bağlı olarak üretilen çözüm ise daha fazla geçici kadroda öğretim elemanlarının yükseköğretim kurumlarına dahil edilmesi, kalıcı çözümler üretmede zorluk oluşturmakta ve öğretim elemanlarının değişen rolleri üzerinde gelişim sürecini olumsuz etkilemektedir (Kezar, Scout ve Yang, 2018). Öğretim elemanlarının kalıcı kadro adaylığına geçme zorluğu yüzünden yükseköğretim kurumlarında araştırmaya ve öğretim süreçlerinin kaliteli hale getirilmesine gerektiğinden daha az önem verilmektedir. Bu konuyla ilgili yapılmış olan araştırmalar öğretim elemanlarının sadece %25'inin hem öğretim alanında hem de araştırma alanında iyi performansa sahip olduğunu göstermektedir (Figlio ve Schapiro, 2017). Kalıcı kadro sayılarının yükseköğretim kurumlarında az olması ve takviye kadro olarak de görülen geçici kadroların da kurumlarda ofis düzenlerinin yeterince iyi sağlanmaması, daha düşük ücretlerle çalıştırılmaları gibi durumlar öğrenenlerin bir öğreticiden mahrum kalmalarına ve yetersiz danışmanlık almalarına sebep olmaktadır (Kezar, Scout ve Yang, 2018). Diğer yönden bakıldığında da geçici kadroda çalışan öğretim elemanları kurumsal olarak sağlanan bazı desteklerden mahrum bırakılarak mesleki gelişim göstermeleri engellenebilmektedir. Çoğunlukla bir kariyer hedefinden mahrum bırakılan, iş güvenliği tam olarak sağlanmayan ve oldukça düşük ücretlerle çalıştırılmak zorunda bırakılan geçici kadro sahipleri geribildirim alma ve kurumsal değerlendirme süreçlerinin de dışında

birakılabilmektedir. Bu konuyla ilgili yapılan bir araştırmada öğretim elemanlarının yükseköğretim kurumundaki çevrimiçi bir derste öğrenme sürecini zenginleştirmek için hangi yeni yaklaşımları benimsedikleri incelenmiştir (Teclehaimanot ve Marshall, 2016). Yeni stratejilerin ve teknolojilerin edinimi sürecinde öğretim elemanlarının motivasyonlarını etkileyen maddi durumların yanında tam zamanlı veya yarı zamanlı çalışıyor olmalarının da oldukça olumsuz etkilere neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çin'in yükseköğretim kurumlarında kalıcı kadro pozisyonları, araştırma mükemmelliği sağlamak amacıyla Web of Science (WoS) üzerindeki yayınlarıyla değerlendirilmektedir (Zhank, 2014). Shu vd., (2020) yaptıkları araştırmada, Çin Üniversitelerinin görev değerlendirme belgelerini analiz ederek, Çin'in kalıcı kadro sisteminde Web of Science yayınlarının rolünü ortaya koymayı hedeflemişlerdir. Araştırmada 75 Çinli üniversiteden 256 görevli değerlendirme belgesini incelenmiştir ve bilimsel yayınların ve özellikle WoS endeksli makalelerin çoğu üniversitede kalıcı kadro ve terfi için zorunlu bir gereklilik olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Shu vd., 2020). Kalıcı kadroya sahip olma kriterleri adayları teşvik etmektedir. Araştırma bulgusuna göre Çin'de kalıcı kadroya sahip olma kriterlerini yerine getirmek için, öğretim elemanlarının öğretim faaliyetlerini ve hizmetlerini geliştirmek yerine çalışma zamanlarının çoğunu yayın portföylerini oluşturmaya harcamak zorunda kalmaktadırlar. Dahası, Çin'de üniversiteler öğretim için geçici kadro pozisyonları (Örn; Öğretim Görevlisi, Yardımcı Profesör, vb.) sunmamaktadır. Bu durumun ise kalıcı kadro oluşturma politikalarının Çin'in yüksek öğreniminin araştırma mükemmelliğini geliştirmeye yardımcı olduğunu ancak eğitim ve hizmet kalitesinin de aynı sebepten düşük seviyede olduğu ileri sürülmektedir (Shu vd., 2020).

Geleceğin Öğretim Elemanları

Yapılan çalışmalar ve araştırmalar sonucunda yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının gelecek nesillerin ihtiyaçları için öğrenenlere iyi bir öğrenme süreci sağlamaları beklendiğinden öğretim elemanlarının da gelecekte beklenenler doğrultusunda beceriler kazandırmaları hedeflenmektedir. Teknolojiyle birlikte öğrenme süreci daha esnek ve kişiselleştirilmiş bir boyut kazanmaktadır ve öğrenenlerin öğrenme merkezinde olduğu süreçte öğrenenlerden beklenen teknolojiyi aktif olarak kullanarak öğrenenler için dijital bir öğrenme ortamı sağlamaktır (Anagün, 2018).

Bu hedefle öğretim elemanlarının yükseköğretim kurumlarının dönüşmesi, dijitalleşmesi ve gelişmesi sürecinde aktif olmaları bir gereklilik olarak görülmektedir. Öğretim elemanlarının bu süreci aktif olarak yürütebilmeleri ve kendilerini en iyi şekilde

yetiştirebilmeleri için yükseköğretim kurumlarının da gerekli koşulları sağlamaları ve bazı iyileştirmeler yapmaları beklenmektedir. Bu bağlamda Kezar vd. (2018) tarafından yapılan araştırmada geleceğin yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının nelere sahip olmaları gerektiği ve nasıl bir çalışma ortamına ihtiyaç duyduklarıyla ilgili bazı önemli noktalara yer verilmiştir. İlk olarak yapılması gereken şey yarı zamanlı çalışan öğretim elemanlarının sayılarının azaltılarak tam zamanlı çalışan öğretim elemanlarının sayısının artırılması olmalıdır. Bir diğer önemli nokta ise öğretim elemanlarına akademik özgürlük sağlanması; öğrenme programı ve öğrenenler açısından daha esnek bir program oluşturularak öğretim elemanlarının mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak esnek zaman verilmesidir. Geçici kadroda çalışan öğretimi elemanlarının kadroya geçmeleri sağlanamıyorsa çalışma sürelerinin uzatılması için uzun süreli sözleşmeler yapılması ve bu sayede teknoloji entegrasyonu sürecinde onların da aktif olarak katılmaları desteklenmelidir. Uzun süreli yapılan bu çalışma sözleşmeleri sayesinde öğretim elemanlarının maddi endişelerden ve gelecek kaygısından uzaklaşmaları sağlanarak odak noktasının öğrenme ve verimli öğretim süreci olması hedeflenmelidir. Bu konuda üstünde durulan bir diğer nokta ise öğretim elemanlarının farklı roller üstlenerek değişen pozisyonlarda görevler almalarıdır. Belirli bir süre öğretim görevi bulunan birinin daha sonra yönetim, ölçme-değerlendirme ve araştırma gibi farklı kadrolarda yer alarak tek bir çalışan rolünden sıyrılmaları gelecekte öğretim elemanlarından beklenenler arasındadır. Garsombke vd., (2009) tarafından yapılan araştırmada yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanlarının rollerinin değişen sosyal ve çevresel etkenlerle birlikte değişim gösterdiğini ileri sürülmüş ve öğretmenlerin on üç farklı rolleri olduğunu belirlemişlerdir. Bu rollerden ilki ise öğretim elemanlarının teknolojik yazılım ve donanım bilgisine sahip olması gerektiğini savunan ‘teknik sihirbaz’ (technical wizard) rolüdür. Bu örnekte özellikle altı çizilen noktalar; öğretim elemanlarının yıllardır yükseköğretim kurumlarının öğrenme süreçlerinde önemli potansiyele sahip olan (Şahin ve Thompson, 2007) eğitim yazılımları (Blackboard, WebCT) konusunda yeterliliğe sahip olmaları ve bu teknolojiyi sınıf içi performans dışında değerlendirme raporları hazırlama, mesleki gelişim faaliyetleri ve veri yönetimi gibi amaçlarla kullanmalarıdır (Garsombke vd., 2009).

Tablo 1. Geleceğin dijital öğretmeninden beklenen başlıca sorumluluk alanları (Ally, 2019).

Yukarıdaki tabloda dijital bir öğretmen olmanın geleceğin eğitim sisteminde var olabilmek adına gerektirdiği yeterlilikler açıklanmıştır (Ally, 2019). Bu yeterlilikler geleceğin öğretmenleri olarak öğretim elemanları açısından düşünüldüğünde, özellikle vurgulanması gereken hususlar; teknoloji kullanımı, dijital öğrenme kaynaklarını yeniden düzenleme, öğrenmeyi değerlendirme ve dijital öğrenme kaynakları geliştirme gibi alanlardır. Yükseköğretim kurumlarında dijital dönüşüm ve teknoloji entegrasyonu süreci düşünüldüğünde özellikle dikkat edilmesi gereken noktalar öğretim elemanlarının dijital becerilerini geliştirmeye yönelik olan alanlardır. Teknoloji kullanımı konusu eğitimin sürdürülebilirliği ve öğrenmenin desteklenmesi ve öğrenme kaynaklarının erişilebilirliği açısından oldukça önemlidir. Dijital teknolojilerin kullanılması öğretmenlerin dijital okuryazar olmaları gibi temel bir yeterlilikle başlayıp öğretim programına dijital teknolojilerin entegrasyonu, öğrenenlerin ihtiyaçlarına göre destek sağlamak için teknolojik altyapıyı kullanabilme, yeni teknolojik gelişmeleri takip ederek öğrenme ortamına en uygun olanı seçebilme gibi yeterlilikleri kapsamaktadır (Ally, 2019). Dijital öğrenme kaynakları geliştirme alanı ise konuya ilişkin içerik bilgisine sahip olma, öğrenme çıktılarına en uygun

dijital teknolojiyi seçebilme, kaliteli dijital öğrenme malzemeleri üretebilme, geliştirme ve uyarlayabilme ve üretilen dijital öğrenme malzemelerini diğer öğretmenlerle paylaşabilme gibi yeterliliklerle ilişkilendirilmektedir. Dijital öğrenme kaynaklarını yeniden düzenleme yeterlilik alanı, öğrenme programına yönelik açık eğitim kaynaklarına erişebilme, bu açık eğitim kaynaklarını öğrenenlerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenleyebilme, açık eğitim kaynaklarının kalitesini değerlendirebilme gibi dijital öğretmenin öğrenme çıktıları doğrultusunda uygun öğrenme materyallerini seçmesi ve bu kaynakları düzenleyebilme becerisiyle ilgilidir. Öğrenme sürecini değerlendirme alanı doğrultusunda ise öğretmenlerden öğrenme amaçlarına ve öğrenenlerin performanslarına uygun değerlendirme stratejisini belirleme, öğrenen performanslarını değerlendirmek için sanal değerlendirme stratejileri kullanma ve öğrenenlere geribildirim sağlama gibi yeterlilikleri kapsamaktadır (Ally, 2019). Tabloda gösterilen yeterlilikler geleceğin dijital öğretmenlerinden beklenen beceriler ve sorumluluklar ışığında düşünüldüğünde geleceğin öğretim elemanları için yeni roller; dijital içerik geliştiricisi, öğretim tasarımcısı, değerlendirme uzmanı, stratejik kararlar alabilecek bir öğretim yöneticisi, öğrenme sürecini renklendirebilecek bir kolaylaştırıcı, öğrenenlerle iyi ilişkiler kurabilecek bir iletişim uzmanı ve öğrenenlere pedagojik destek sağlayabilecek bir uzman şeklinde sıralanabilir.

Sonuçlar ve Öneriler

Bu araştırmada yükseköğretim kurumlarının teknolojik dönüşümü ve dijitalleşmesi sürecinde öğretim elemanlarının rollerinin nasıl bir gelişim gösterdiği alanyazındaki yapılmış olan çalışmalar ele alınarak incelenmiştir. Dijital teknolojilerin entegrasyonu ile birlikte eğitim ortamlarında öğretmenlerin rolleri yeni öğrenme ortamlarının oluşmasıyla birlikte değişim göstermiştir. Bu doğrultuda ulaşılan sonuçlar öğretim elemanlarının öğretimden ve öğrenme sürecinin planlanmasının dışında gelişen teknolojiler ve iletişim ağları neticesinde yeni roller ve sorumlulukları olduğunu göstermektedir. Öğretim elemanlarından beklenen yeni roller; öğretim sürecinin tasarlanması, ölçme değerlendirme yaklaşımlarının teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncellenmesi, kurumun teknoloji entegrasyonu felsefesinin benimsenmesi ve yeni sorumluluklar için hazırlıklı olması, öğretim sürecinin planlanması dışında iyi bir araştırmacı olması, teknolojik dönüşümün yönetsel süreçlerinin farkında olması ve tüm bunların gerçekleşmesi aşamalarında iş birliğine dayalı bir çalışma anlayışına sahip olması şeklinde sıralanabilmektedir. Öte yandan, yükseköğretim kurumlarının da öğretim elemanlarına iyi ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlayarak onları desteklemeleri beklenmektedir. Öğretim elemanlarının geçici kadrolarda ve yarı zamanlı

çalışan sayılarının azaltılarak kalıcı kadro sayılarının artırılması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi dijital dönüşümle birlikte gelen yeni roller ve sorumlukların benimsenmesi sürecinde önemlidir.

Yükseköğretim kurumlarının somut teknolojilerin kurumlara kazandırılmasıyla birlikte öğrenme süreçlerinde bu teknolojiyi aktif olarak kullanması beklenen öğretim elemanlarının gelişimi için de gerekli yatırımların ve iyileştirmelerin yapılmalıdır. Başka bir ifadeyle dijital dönüşümün hedeflenen amaçlara ulaşabilmesi için öğretim elemanlarının dönüşümü destekleyecek belirli becerilere ve yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Öğretim elemanlarının mesleki ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulacak destek hizmetleri ve eğitimler esnek ve uygulanabilir olmasının yanında güncel, ilgi çekici ve uyarlanabilir olmalıdır. Bununla birlikte bu geliştirme programları öğretim elemanlarının öğretici, araştırmacı, kolaylaştırıcı, danışman ve belletmen gibi farklı rollerini ve ihtiyaçlarını doğrultusunda planlanmalıdır. Dahası öğretim elemanları geliştirme programlarının sürdürülebilirliği için gelişim sürecinin öğrenenler akademik hayata girmeden başlaması ve öğretim elemanının sonraki tüm kariyer yaşantısı boyunca devam etmesi oldukça önemli görülmektedir (Diaz vd., 2009).

Özellikle Covid-19 pandemisinin eğitime yansımalarından biri olarak incelendiğinde yükseköğretim kurumlarının çevrimiçi eğitime geçmesi öğretim elemanlarına birçok yeni roller ve sorumluluk getirmiştir. Kurumlarda var olan teknolojilerin öğrenme ortamlarına ve acil uzaktan eğitim (emergency remote education) süreçlerine dahil edilmesi öğretim elemanlarının yeterli dijital becerilere sahip olmasını gerektirmiştir. Bu doğrultuda yükseköğretim kurumlarının dijital dönüşüm sürecinde somut teknolojilerin kuruma kazandırılması kadar öğretim elemanlarının gerekli dijital yeterlilikleri kazanmasına yönelik de adımlar atması kurumun geleceği açısından oldukça önemlidir.

Bu çalışma kapsamında aşağıdaki önerilerin ileri çalışmalar ve yükseköğretimde stratejik planlama aşamalarında dikkate alınabilir:

- Dijital okuryazarlık sadece öğretim elemanları için değil, toplumsal dönüşüm ve dijital vatandaşlık kavramı kapsamında önemli bir kavramdır. Bu bağlamda özelden yükseköğretim genelde ise tüm eğitim düzeylerinde dijital okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

- Dijital dönüşüm bağlamında yapılan çalışmalarda salt teknoloji odaklı girişimler yerine dönüşümün hedeflendiği teknolojileri etkili ve verimli bir şekilde kullanmaya olanak tanıyacak beceri ve yeterliliklerin geliştirilebilmesine yönelik planlamalar yapılmalıdır.
- Yükseköğretim kurumları tarafından entegre edilen yeni teknolojilerin öğretim elemanlarının mesleki ve kariyer gelişimlerini artırmaya yönelik adımlar atılmalıdır.
- Yükseköğretim kurumlarında dijital dönüşüm, teknoloji edinimi ve acil uzaktan eğitim gibi süreçleri değerlendirecek bir ekip oluşturulmalı ve kurumsal olarak öncelikler belirlenmelidir.
- Bu konuyla ilgili yapılacak olan ileri araştırmalarda öğretim elemanlarının değişen ve gelişen rolleri kurumlar özelinde incelenerek çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Alammary, A., Sheard, J., & Carbone, A. (2014). Blended learning in higher education: Three different design approaches. *Australasian Journal of Educational Technology*, 30(4), 440–454.
- Ally, M. (2019). Competency profile of the digital and online teacher in future education. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(2). 302-318. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v20i2.4206>
- Anagün, Ş. S. (2018). Teachers' perceptions about the relationship between 21st century skills and managing constructivist learning environments. *International Journal of Instruction*, 11(4), 825-840. <https://doi.org/10.12973/iji.2018.11452a>
- Baran, E. ve Canbazoğlu Bilici S. (2015). Teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) üzerine alanyazın incelemesi: Türkiye örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 15-32.
- Bates, T., & Sangrà, A. (2011). *Managing technology in higher education: Strategies for transforming teaching and learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass. <http://www.batesandsangra.ca/2011/03/chapter-4-leadership-and-strategy-extracts/>
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... & Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3878572>
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083>
- Brooks, D. C., & McCormack, M. (2020). Driving Digital Transformation in Higher Education. *EDUCAUSE*. <https://library.educause.edu/resources/2020/6/driving-digital-transformation-in-higher-education>
- Diaz, V., Garrett, P. B., Kinley, E. R., Moore, J. F., Schwartz, C. M., & Kohrman, P. (2009). Faculty development for the 21st century. *Educause Review*, 44(3), 46-55.
- EDUCAUSE. (2019). Horizon report: 2019 higher education edition. EDUCAUSE Learning Initiative and The New Media Consortium website: <https://library.educause.edu/-/media/files/library/2019/4/2019horizonreport.pdf>
- Elçi, A., & Vural M. (2017). Öğretim elemanı 4.0: öğretim elemanının değişen rolü ve teknoloji ile 494 zenginleştirilmiş öğrenme. *Mediterranean International Conference on Social Sciences*, 494-498. Mayıs, Podgorica.

- Eshet, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 13(1), 93-106.
- Figlio, D. N., & Schapiro, M. (2017). Are great teachers poor scholars? *Evidence Speaks Reports*. 2 (6). https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/01/es_20170126_figlio_evidence_speaks.pdf
- Garsombke, T. W., Prince, D. J., Fulton, R., Hanks, G., & Ralph, H. (2009). "A chinese proverb: May you live in interesting times" or "that which does not kill you makes you stronger"- faculty roles and responsibilities in the new abyss. Challenge as Opportunity: The Academy in the Best and Worst of Times konferansında sunulan bildiri, Clark Atlanta University, Morehouse College, and Spelman College, Atlanta. <https://facultyresourcenetwork.org/publications/challenge-as-opportunity-the-academy-in-the-best-and-worst-of-times/a-chinese-proverb-may-you-live-in-interesting-times-or-that-which-does-not-kill-you-makes-you-stronger-faculty-roles-and-responsibilities-in-the-new-abyss/>
- Guzzo, R.A., Jackson, S. E. ve Katzell, R. A. (1987). Meta-Analysis analysis, *Research in Organizational Behavior*, (9), 407-442.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/thedifference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
- Hollands, F., & Escueta, M. (2019). How research informs educational technology decision-making in higher education: the role of external research versus internal research. *Education Tech Research Development*. <https://doi.org/10.1007/s11423-019-09678-z>
- Jong, M.S. To flip or not to flip: social science faculty members' concerns about flipping the classroom. *Journal of Computing in Higher Education* (31), 391–407.
- Keleş, E. ve Turan-Güntep, E. (2018). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Teknolojiyi Öğrenme – Öğretme Sürecine Entegrasyonu. *Sakarya University Journal of Education*, 8(3), 142-157.
- Kezar, A., Scout, D. ve Yang, H. (2018). The faculty of future. <https://www.insidehighered.com/views/2018/01/10/we-have-shared-vision-future-faculty-its-time-implement-it-opinion>
- Klein, C., Lester, J., Rangwala, H., & Johri, A. (2019). Learning Analytics Tools in Higher Education: Adoption at the Intersection of Institutional Commitment and Individual

- Action. *The Review of Higher Education*. 42(2), 565-593.
<https://doi.org/110.1353/rhe.2019.0007>.
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge (TPACK)?. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(1), 60-70.
<https://doi.org/10.1177/002205741319300303>
- Kukulka-Hulme, A. (2012). How should the higher education workforce adapt to advancements in technology for teaching and learning. *Internet and Higher Education*, 15, 247–254.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: a framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
- Nicolle, P. S., & Lou, Y. (2008). Technology adoption into teaching and learning by mainstream university faculty: a mixed methodology study revealing the “how, when, why, and why not.” *Journal of Educational Computing Research*, 39(3), 235–265. <https://doi.org/10.2190/EC.39.3.c>
- Odabaşı, H. F., Fırat, M., İzmirli, S., Çankaya, S., & Mısırlı, M. A. (2010). Küreselleşen dünyada akademisyen olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 127-142.
- O’Flaherty, J., & Phillips, C. (2015). The use of flipped classrooms in higher education: A scoping review. *Internet and Higher Education*, 25, 85–95.
- Sahin, İ., & Thompson, A. (2007). Analysis of predictive factors that influence faculty members' technology adoption level. *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 15(2), 167-190.
- Shu, F., Quan, W., Chen, B., Qui, J., Sugimoto, C. R., & Lariviere, V. (2020). The role of Web of Science publications in China’s tenure system. *Scientometrics* 122, 1683–1695.
<https://doi.org/10.1007/s11192-019-03339-x>
- Shulman, L. S. (1986). Those who understand; Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4-14.
- Stec, M., Smith, C. & Jacox, E. (2019). Technology enhanced teaching and learning: Exploration of faculty adaptation to iPad delivered curriculum. *Technology, Knowledge and Learning*. <https://doi.org/10.1007/s10758-019-09401-0>
- Şahin, M., & Alkan, R. M. (2016). Yükseköğretimde değişim dönüşüm süreci ve üniversitelerin genişleyen rolleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 297-307.

- Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 96-109.
- Teclehaimanot, B. and Marshall, H. (2016). Faculty members' best practice standards in the design of higher education online courses. In M. Simonson (Ed). *The Annual Convention of the Association for Educational Communications and Technology*, Las Vegas, NV: AECT pp. 125-135.
- Templier, M. ve Paré, G. (2015). A framework for guiding and evaluating literature reviews. *Communications of the Association for Information Systems*, 37, 112-137. <https://aisel.aisnet.org/cais/vol37/iss1/6>
- Van Horne, S. & Murniati, C.T. (2016). Faculty adoption of active learning classrooms. *Journal of Computing in Higher Education*, (28), 72-93. <https://doi.org/10.1007/s12528-016-9107-z>
- Viber, O., Balter, O., Hedin, B., Riese, E., & Mavroudi, A. (2018). Faculty pedagogical developers as enablers of technology enhanced learning. *British Journal of Educational Technology*. 50(5), 2637-2650.
- Webster, J. ve Watson, R. (2002). Analyzing the past to prepare for the future: Writing a literature review. *MIS Quarterly*, 26 (2), xiii-xxiii. <https://www.jstor.org/stable/4132319>
- WHO. (2020). Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic. World health Organization. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- Wiley, D., & Hilton III, J. (2009). Openness, Dynamic Specialization, and the Disaggregated Future of Higher Education. *International Review of Research in Open and Distance Learning*. 10 (5).
- Yalçın-Tepe, F. D., & Adıgüzel, T. (2017). Eğitim kurumlarında teknoloji ile değişim süreci: bir yükseköğretim kurumu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63), 1242-1261.
- YÖK, (2019). *Yükseköğretim Kurumu Stratejik Planı 2019-2023*. Ankara. <http://www.sp.gov.tr/tr/stratejik-plan/s/1768/Yuksekogretim+Kurulu+2019-2023>
- Zhang, J. (2014). Developing excellence: Chinese university reform in three steps. *Nature*, 514(7522), 295-296. <https://doi.org/10.1038/514295a>
- Zimmerman, J. (2020). Coronavirus and the Great Online-Learning Experiment. *Chronicle of Higher Education*. <https://www.chronicle.com/article/Coronavirusthe-Great/248216>

Yazarlar Hakkında

Şeyda KIR

Şeyda Kır, Milli Eğitim Bakanlığı'nda İngilizce Öğretmeni olarak çalışmaktadır. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı'nda doktora eğitimine devam etmektedir. Kır, Anadolu Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği lisans programını 2017 yılında ve Anadolu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programını 2019 yılında tamamlamıştır. İlgi alanları arasında Kitleleşmiş Açık Çevrimiçi Dersler, yetişkin eğitimi, yaşam boyu öğrenme ve açık ve uzaktan öğrenme ortamları olan Kır, bu alandaki araştırmalarını sürdürmektedir.

Posta adresi:

Eposta: seydaakr@gmail.com